

מבוא

עיקרו של החוק המוצע הוא הסדרת ייסודם, ארגונם ופעולתם של ארגונים שהוקמו לא לשם חלוקת רווחים או פעילות כלכלית בדרך כלל, אלא למטרות ציבוריות בלבד, כגון צדקה, דת, עזרה הדדית, תרבות, מדע, פעילות חברתית וכו'.

אופן ארגונם ופעולתם של ארגונים מסוג זה מוסדר עדיין בחוק העותמאני על האגודות משנת 1909, והנסיון הוכיח שאין הוראותיו מתאימות לתנאים השוררים בישראל, שיש בה ארגונים ציבוריים רבים, מגוונים ומפותחים.

החוק העותמאני קובע לכאורה חופש התאגדות מלא: די לפיו בהודעה למשרד הממלכתי שלתי המתאים על הקמת האגודה. מצד אחר, הוא מאפשר התערבות רבה של המשטרה בפעולותיה של האגודה, והוא אוסר על ייסוד אגודות ומפלגות על בסיס לאומי.

אולם התקלה העיקרית שבחוק העותמאני היא שאופן ניהול האגודה מבחינה כספית אינו מוסדר כלל, והחוק אינו דורש ממנה הכנת מאזנים ודוחות כספיים, ואף לא הגשת חשבוניות לבקורת. מצב זה פתח פתח לשימוש לרעה באפשרות להתאגד בצורה זו, כגון עריכת מגביות ואיסוף כספים לצרכים פרטיים ומשפחתיים במסווה אגודה שמפליטים את היותה "רשומה כדין".

אף לא הוסדרה כלל שאלת הפירוק של אגודה עותמאנית, בניגוד לכללים הברורים המסדירים את פירוקם של תאגידים משפטיים אחרים (חברה, שותפות, אגודה שיתופית) ואת פשיטת הרגל של יחידים. דבר זה גרם לשתי תוצאות בלתי רצויות:

- (א) באופן רשמי קיימות במדינה אלפי אגודות שלמעשה אינן פעילות מזה זמן רב; גורם להונאה של נושים, אשר לעתים קרובות הם עובדים של האגודה עצמה.
- (ב) העדר פרוצדורה מחייבת לפירוק אגודה עותמאנית שאינה משלמת את חובותיה גורם להונאה של נושים, אשר לעתים קרובות הם עובדים של האגודה עצמה.

במצב זה לא נותר ספק בצורך להחליף את החוק העותמאני על האגודות, ולמטרה זו הגישה הממשלה לכנסת, בשנת תשכ"ה, את הצעת חוק העמותות (הצעות חוק 631, עמ' 54), אולם אותה הצעה לא הביאה לקבלת חוק חדש.

החוק המוצע בזה בא להבטיח חופש התאגדות מלא ומתן זכויות משפטיות של תאגיד לכל דבר לעמותה רשומה. עם זאת מציע החוק פיקוח המכוון להבטחת ניהול משק כספיים תקין ומבוקר, שמירת זכויות חברי העמותה ובושיה ומניעת הונאתם, על-ידי קביעת הוראות בדבר הנהלת חשבוניות ובקורתם, חקירה בענייניה הכספיים ואופן פירוקה ודרך מקוצרת של מחיקת עמותות בלתי פעילות.

את נהלי ארגונה הפנימי, דרכי פעולותיה והיחסים ההדדיים בין חבריה, מניח החוק המוצע לעמותה עצמה, אך הוא מחייב אותה לקיים את מוסדות האספה הכללית, הועד וועדת הבקורת, ומצורף לחוק "תקנון מצוי", שיחייב כל עמותה אשר לא תרשום תקנון משלה.

מוצע כי אגודות עותמאניות רשומות יוכלו להירשם כעמותות תוך מועד קבוע ואפשר יהיה לפרקן אם לא עשו כן תוך אותו מועד. מפלגות ואיגודים מקצועיים קיימים הרשומים לפי החוק העותמאני יוכלו להמשיך ולהתקיים על פי הוראותיו. יתר על כן, מפלגות יוכלו להירשם כאגודות עותמאניות עד לתום שנתיים מיום תחילתו של חוק העמותות, וארגונים של עובדים ושל מעבידים יוכלו לעשות זאת עד תום שלוש שנים מיום התחילה.

חוק העמותות, תשל"ט-1979

פרק א': ייסוד

1. שני בני אדם או יותר החפצים להתאגד כתאגיד למטרה חוקית שאינה מכוונת לחלוקת רווחים בין חבריו, רשאים לייסד עמותה על ידי רישום בפנקס העמותות.
2. בקשה לרישום עמותה תוגש בידי המייסדים לרשם העמותות (להלן – הרשם) ויצוינו בה שם העמותה, מטרתה, מענה בישראל, ושמות המייסדים, מעניהם ומספרי זהותם.
3. לא תירשם עמותה אם מטרה ממטרותיה, מפורשת או משתמעת, שוללת את יסוד קיומה של מדינת ישראל, את בטחונה או את אופיה הדמוקרטי, או אם יש יסוד סביר לחשש כי העמותה תשמש כמסווה לפעולות בלתי חוקיות.
4. (א) לא תירשם עמותה בשם העלול להטעות או לפגוע בתקנת הציבור או ברגשותיו, או בשם הזהה לשם של תאגיד הרשום בישראל או דומה לו עד כדי להטעות.
(ב) נרשמה עמותה בשם שאין לרשמה בו לפי סעיף קטן (א), רשאי הרשם לדרוש ממנה לשנות את השם; לא שינתה העמותה את שמה תוך הזמן שנקבע בדרישת הרשם, רשאי היועץ המשפטי לממשלה לבקש מבית המשפט שיצווה על העמותה לשנות את שמה.
5. הוגשה בקשה בהתאם לסעיף 2, ירשום הרשם את העמותה בפנקס העמותות וזולת אם יראה עצמו מגוע מלעשות כן לפי סעיפים 1, 3 או 4 (א).

דברי הסבר

מוצע לבטל את האיסור להקים עמותות על בסיס לאומי, ולעומת זאת לשלול הקמת עמותה אם יש יסוד סביר לחשש שמטרתה לעסוק בפעולות בלתי חוקיות, גם אם אין מטרה זו מפורשת במסמכי היסוד שלה.

סעיף 4 הסייגים לענין שם עמותה שבסעיף קטן (א) זהים לאלה הקבועים לגבי חברה בסעיף 24 (1) (א) ו-3) לפקודת החברות (להלן – הפקודה) וכן זהות ההוראות הנוגעות לשינוי שם שנרשם שלא כדין להוראות מקבילות בסעיף 24 (3) לפקודה.
בנושא השם אין כל הגבלה בחוק העותמאני.

סעיף 5 סעיף זה מטיל חובה על הרשם לרשום את העמותה אם נתמלאו לגביה דרישות החוק.

סעיף 1 בעוד שלפי סעיף 2 לחוק העותמאני (כתר"ג וזמו בידי א' לניאדו משנת 1929) ייצירת אגודה איננה קשורה בהשגת רישון למפרע, אלא שכל אגודה מחוייבת להודיע על דבר יצירתה לרשות, מוצע שהקמתה של עמותה – בדומה לזו של חברה – תהיה רק עם רישומה בפנקס העמותות.

סעיפים על פי החוק העותמאני "אסורות בקיום אגודות 2 ו-3 דות הנוסדות על בסיס בלתי חוקי, המתגודות לחוק ולמוסר, או שמטרתן לפגוע בסדר הציבורי או בשלמות הארץ, או לשנות את אופן הרכבת הממשלה הקיימת, או להשפיע על התבדלות מדינית בין הגזעים השונים אשר במדינה" וכן "האגודות המדיניות שנוסדו על יסוד עיקרים או תאורים של לאום וגזע" (סעיפים 3 ו-4).

6. סירב הרשם לרשום עמותה, רשאים המייסדים לערער על כך לפני בית המשפט המחוזי תוך שלושים יום לאחר שנמסרה להם הודעה על הסירוב; על דרישת הרשם לפי סעיף 4 (ב) רשאית העמותה לערער כאמור תוך שלושים יום לאחר שנמסרה לה הודעה על הדרישה.
7. משנרשמה עמותה, יפרסם הרשם הודעה על כך ברשומות ויתן לעמותה תעודת רישום; התעודה תהיה ראייה חלוטה שהעמותה נוסדה כדין.
8. מהיום שצויין בתעודת הרישום כיום הרישום תהיה העמותה תאגיד, כשר לכל זכות, חובה ופעולה משפטית.

פרסום ותעודת רישום
העמוחה – תאגיד

פרק ב': תקנון

9. לכל עמותה יהיה תקנון שכוחו ככוח חוזה שבו התחייבו העמותה וחבריה לקיים הוראותיו.
10. (א) הגישו המייסדים לרשם תקנון לעמותה יהיה זה התקנון שלה; לא עשו כן, יראו בתקנונה את התקנון המצוי שבתוספת.
(ב) עניו המוסדר בתקנון המצוי ואינו מוסדר בתקנון שהוגש לרשם, יחולו עליו הוראות התקנון המצוי.
11. התקנון יכול שיכלול הוראות בדבר דרך יישובם של סכסוכים בין העמותה לבין חבר או חבר לשעבר, או בין חבר לחבר, ויראו הוראות כאלה כהסכם בוררות לאותם סכסוכים.

התקנון – כחזה
תקנון רשום ותקנון מצוי
יישוב סכסוכים

דברי הסבר

האגודה היסודית – אין כל הוראה הקובעת אילו הוראות אחרות יש לכלול בתקנות אלה. מוצע שלגבי עמדתה – בדומה לחברה – יהיה התקנון אחד ממסמכי היסוד שלה. העמותה תהא רשאית לרשום תקנון פנימי משלה, אך במקום שלא נרשם תקנון כזה, ובכל פרט שלא נקבע בתקנון שנרשם, יחייב "התקנון המצוי" שבתוספת לחוק המוצע. כמו כן קובע החוק המוצע הוראות יסודיות מסורתיות שכל תקנון – מיוחד כמצוי – חייב להיות מותאם אליהן. כך, למשל, חובה להבטיח בכל עמותה סמכותה של אספה כללית כמוסד עליון שלה המתכנס לעתים קצובות (סעיף 18), קיומו של ועד לביצוע הפעולות היומיומיות (סעיף 23), הפעלת ועדת בקורת שתפקח על חשבונות העמותה ותמליץ בפני האסיפה הכללית על אישורם או על אי אישורם (סעיף 28), וקביעת סייגים להוצאת חברים מן העמותה (סעיף 15).

מגמת הוראה זו הנה לפשט את הטיפול בחיי לוקי דעות העלולים להתנלע בין העמותה לחברה ובינם לבין עצמם ולמנוע התדיינות מיותרת בבתי המשפט.

סעיפים החלטתה של עמותה לשנות את תקנונה תק-12 ו-13 פה עם קבלתה, אם אמנם נתקבלה כדין, ועליה לשלוח העתק הימנה לרשם. הוראה זו שונה מההוראה שבסעיף 6 לחוק העותמאני, אשר לפיו "חובה מוטלת על כל אגודה להודיע מיד לממונה על המחוז על

6 **סעיף** כחלק מהמגמה למנוע ריבוי עתירות לבית המשפט הגבוה לצדק לביטול החלטות הרשות המבצעת, מוצע שעל סירוב הרשם לרשום עמותה, ועל דרישתו לשנות את שמה, תהיה לנפגעים זכות ערעור לבית המשפט המחוזי.

7 **סעיף** הוראת סעיף זה מקבילה להוראת סעיף 18 (2) לפקודה.

8 **סעיף** כמוסבר בסעיף 1 לעיל, הרישום בפנקס העמותות יוצר את התאגיד המשפטי הקרוי עמותה. נוסח הסעיף הזה לזה המופיע בחוקים רבים שבהם הוקמו תאגידים (והוא מוצע גם בתיקון מס' 16 לפקודה), ולפיו יהא התאגיד מיום הקמתו כשר לכל פעולה משפטית, ללא הגבלה. לעומת זאת, בסעיף 17 לחוק העותמאני נקבעה הגבלה זו: "אגודה אינה יכולה לקבל מתנה או צוואה מבלי רשיון מיוחד מצד שר הפנים. אם המתנה או הצוואה הם מסוג נכסי דלא נידי שאין לאגודה בהתאם לתפקידיה שום נחיצות בו, יימכרו הנכסים, ובתוך ההחלטה המרשה את קבלת הנכסים הללו יוצהר בפירוש הזמן אשר בו יימכרו הנכסים".

סעיפים החוק העותמאני מחייב אמנם, שתהינה תק-9 ו-10 נות לאגודה, אולם מלבד ההוראה שבסעיף 9 לחוק, הקובעת כי "שמות ותאורי האנשים הרשאים לפעול בשם האגודה, צריכים להיות נזכרים בתקנות

12. (א) עמותה רשאית לשנות את תקנונה בהחלטת האספה הכללית שנתקבלה ברוב קולות של הזכאים להצביע בה.
- (ב) התקנון יכול שיגביל את סמכות העמותה לשנות את תקנונה, כולו או מקצתו, לדרוש לשינוי רוב גדול יותר מן האמור בסעיף קטן (א) או לקבוע לו תנאים אחרים.
13. עמותה רשאית, בהחלטה כאמור בסעיף 12, לשנות את שמה ומטרתה; החלטה כזאת טעונה רישום בידי הרשם ויחולו, בשינויים המחוייבים, הוראות סעיפים 4 עד 7; תקפוה של ההחלטה בדבר השינוי מיום רישומה בידי הרשם.
14. הודעה על כל שינוי במען משרדה של העמותה תימסר לרשם והוא ירשום את השינוי.

פרק ג': חברים

15. הכשירות לחברות בעמותה, קבלת חברים, פרישתם והוצאתם יהיו לפי הוראות התקנון, ובלבד –
- (1) שלא תותנה פרישתו של חבר אלא במתן הודעה זמן סביר מראש;
- (2) שלא יוצא חבר אלא מן הטעמים שפורטו בתקנון ולאחר שניתנה לו הזדמנות נאותה להשמיע טענותיו.
16. עמותה חייבת לנהל פנקס חברים ולרשום בו כל חבר, מענו, מספר זהותו, תאריך תחילת חברותו ותאריך פקיעתה.

פרק ד': מוסדות

17. לכל עמותה תהיה אסיפה כללית, ועד וועדת ביקורת.

סימן א': האספה הכללית

18. (א) אסיפה כללית רגילה של חברי העמותה תתקיים במועדים הקבועים בתקנונה ולא פחות מאחת לשנתיים ולא יאוחר משלושים חדשים לאחר ייסוד העמותה או לאחר האסיפה הכללית הרגילה הקודמת.
- (ב) הועד רשאי לכנס בכל עת אספה כללית שלא מן המניין, ועליו לעשות כן לפי דרישה בכתב של ועדת הבקורת או של עשירית מכלל חברי העמותה.
- (ג) לא כונסה אספה כללית בהתאם להוראות סעיף זה, רשאי הרשם לכנסה או למנות אדם שיכנס אותה.

דברי הסבר

סעיף 17 בחוק העותמאני קיים רק הועד כמוסד חובה, ועדת בקורת איננה דרושה בו כלל, ואילו האסיפה הכללית נזכרת כמוסד שאפשר לקבל בו החלטות, אולם אין הוראה בחוק המטילה חובה לקיים אספות כלליות.

סעיפים כאמור, אין בחוק העותמאני הוראות בדבר 18 עד 21 אסיפות כלליות ואופן ניהולן. בפקודה, לעומת זאת, יש הוראות מקבילות לאלה המוצעות כאן (סעיפים 61, 63, 66 (2), 64 (1) ו-68 (2) לפקודה), אלא שהסמכות לצוות על כינוס אספה בחברה נתונה לבית המשפט ואילו לגבי עמותה מוצע לתת בידי הרשם.

דבר כל תיקונים ושינויים שיוכלו לחול בתקנותיה היסודיות או בהרכבת ועד הנהלתה, או במקום מושבו. שינויים ותיקונים כאלה לא תהיה להם כל השפעה כלפי כל צד שלישי, אלא מיום הודעתם לממשלה. החלטה בדבר שינוי שם או מטרה, לעומת זאת, תהיה תקפה רק לאחר אישורה ורישומה בידי הרשם.

מוצע לאפשר לעמותה לקבוע בתקנונה סעיף 15 כראות עיניה מי ראוי ומי אינו ראוי להיות חבר בה, תוך שמירה על זכותו של אדם להיות חבר רק על פי רצונו החפשי ובלי שהוצאתו מהעמותה תוכל להיקבע בהחלטתה השרירותית בלבד.

19. באספה כללית יהיה לכל חבר קול אחד וההצבעה תהיה אישית, והכל אם אין בתקנון הוראה אחרת לענינים אלה. הצבעה
20. החלטות האספה הכללית יתקבלו ברוב קולות רגיל של המצביעים אם אין בחוק זה או בתקנון הוראה אחרת לענין זה. רוב
21. בכל אספה כללית יגוהל פרוטוקול; הפרוטוקול ייחתם בידי יושב ראש האספה, ומשנחתם בידו, יהיה ראייה לכאורה לתכנון ולכשרות כינוס האספה, ניהולה וקבלת החלטותיה. פרוטוקול
22. (א) עמותה שמספר חבריה עולה על 2000 רשאית לקבוע בתקנונה שאספותיה הכלליות יהיו בדרך של כינוס נציגים שנבחרו בידי כלל החברים; שיטת בחירת הנציגים ודרך בחירתם יהיו לפי ההוראות שבתקנון. אספת נציגים
- (ב) לענין חוק זה דין כינוס נציגים כדין אספה כללית, וסמכות הרשם לפי סעיף 18 (ג) תחול גם על עריכת הבחירות האמורות.

סימן ב': הועד

23. הועד ינהל את עניני העמותה ובידיו תהיה כל סמכות שלא נתייחדה בחוק זה או בתקנון לאספה הכללית או למוסד אחר ממוסדות העמותה. סמכויות
24. (א) הועד ייבחר באספה הכללית הרגילה, וזולת אם נקבעה בתקנון הוראה אחרת לענין זה; עד לכינון הועד הראשון ישמשו המייסדים ועד. כינון
- (ב) כל אימת שאין לעמותה ועד שנתכונן לפי סעיף קטן (א), רשאי הרשם למנות חבר או חברים של העמותה לשמש ועד. החבר
25. על חבר הועד לפעול לטובת העמותה כמסגרת מטרותיה ובהתאם לתקנון ולהחלטות האספה הכללית. חובתו של חבר הועד
26. האספה הכללית רשאית להעביר בכל עת חבר הועד מכהונתו. הדחה של חבר הועד
27. עמותה חייבת לנהל פנקס חברי הועד ולרשום בו שמו של כל אחד מהם, מענו, מספר זהות, תאריך תחילת כהונתו ותאריך פקיעתה. פנקס חברי הועד

סימן ג': ועדת הביקורת

28. ועדת הביקורת תבדוק את פנקסי החשבונות של העמותה ותביא לפני האספה הכללית את המלצתה לענין אישור הדין וחשבון הכספי. תפקידים

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 22 הוראה זו מוצעת כדי לייעל את ההליכים בכינוס אספות רבות משתתפים.
- סעיפים 22 ו-23 החוק העותמאני קובע בסעיף 7 כי "צריך להיות בכל מרכז אגודה ועד מנהל המורכב מלא פחות משני חברים, ואם יש לה סניפים, צריך שלכל סניף יהיה ועד מנהל הקשור בועד המרכזי".
- סעיפים 27 ו-28 בעמותה, כדי שאופן הטיפול בכספי התרומות והמגביות הנמסרים לעמותה יעמוד תחת בקורת שוטפת.
- סעיפים מוצע שועדת הביקורת תהיה מוסד קבוע להחלטת האספה הכללית, אין היא קובעת את מספרם המינימלי, והיא מסתפקת במינוי ועד מרכזי אחד. בחוק העותמאני, לעומת זאת, לא נקבעו סמכויות הועד המנהל, והחובה היחידה המוטלת עליו היא ניהול הפנקסים שבהם נרשמים שמות חברי האגודה, החלטות הועד וחשבון החוק המוצע מניח את קביעת מספר חברי הועד להחלטת האספה הכללית, אין היא קובעת את מספרם המינימלי, והיא מסתפקת במינוי ועד מרכזי אחד. בחוק העותמאני, לעומת זאת, לא נקבעו סמכויות הועד המנהל, והחובה היחידה המוטלת עליו היא ניהול הפנקסים שבהם נרשמים שמות חברי האגודה, החלטות הועד וחשבון
- ההוצאות וההכנסות, ואילו כאן מוצע שלשם ניהול עניני העמותה תהיה בידי הועד כל סמכות שלא ניתנה במפורש למוסד אחר בה.
- הדרישה בסעיף 27 לניהול פנקס חברי הועד מקבילה לזו שבסעיף 76 לפקודת החברות.
- לגבי חברות אין מוסד קבוע לבקורת, אולם קיימת אפשרות למנות מפקח לבקורת אדר-הוק.

29. ועדת הבקורת תיבחר באספה הכללית, זולת אם נקבעה בתקנון דרך אחרת לכינונה. כינון

סימן ד': סייגים לכהונה

30. לא יכהן אדם בעת ובעונה אחת כחבר הועד וכחבר ועדת הבקורת. ייחוד הכהונות

31. לא יכהן כחבר הועד או כחבר ועדת הבקורת – פסלות לכהונה

(1) מי שאינו חבר העמותה, אלא אם היתה לענין זה הוראה אחרת בתקנון;

(2) מי שמשרת את העמותה בשכר;

(3) תאגיד.

32. פעולה של הועד או של ועדת הבקורת, לא ייפגע תקפה בשל פגם שהיה בבחירה או במינוי של אחד מחבריהם. תוקף פעולות

פרק ה': ניהול חשבונות, הגשת מסמכים ועיון

33. (א) עמותה חייבת לנהל פנקסי חשבונות שישקפו בשלמות ובנאמנות את עסקאותיה ומצבה הכספי. פנקסי חשבונות

(ב) כל חבר של ועדת הבקורת רשאי לעיין בכל עת בפנקסי החשבונות של העמותה ובמסמכים המחייחים אל הרשום בהם, ולקבל מכל חבר הועד ומכל עובד העמותה כל מסמך שכרשותם וכל מידע הדרושים, לדעתו, למילוי תפקידיו. שכתותם וכל מידע הדרושים, לדעתו, למילוי תפקידיו.

34. על הועד להביא לפני כל אספה כללית רגילה מאזן ודין וחשבון של הכנסות העמותה והוצאותיה (בחוק זה – דו"ח כספי); הדו"ח הכספי יוגש לוועדת הבקורת לא פחות משבועיים לפני יום האספה או במועד מוקדם יותר שנקבע לכך בתקנון. דו"ח כספי

35. (א) לפי בקשה של ועדת הבקורת או של עשירית מכלל חברי העמותה, ואף בלי בקשה כזאת, רשאי הרשם להורות שהדו"ח הכספי יוגש לאספה הכללית כשהוא מבוקר בידי רואה חשבון שימנה הועד, ובצירוף הערותיו של רואה החשבון. בקורת של רואה חשבון

(ב) הסמכויות האמורות בסעיף 33 (ב) נתונות גם לרואה חשבון שנתמנה לפי סעיף זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

(יירשם) חשבון מפורט מכל ההכנסות וההוצאות של האגודה. הפנקסים האלה יוצגו לפי כל דרישה מצד הרשות המשפטית או ההנהלתית.

אחת מדאגותיו העיקריות של החוק המוצע היא הבטחת ניהול תקין של המשק הכספי של העמותה וחשבונוותיה, וזאת על ידי קביעת הוראות בדבר חובת ניהול פנקסי חשבונות, הגשת דו"ח כספי שנתי ומאזן לאספה הכללית ובדיקתם על ידי ועדת הבקורת, וכן על ידי הסמכת הרשם להורות על בדיקת הדו"חות ואישורם בידי רואה חשבון. ההוראות המוצעות לענינים אלה דומות בעיקרן לאלה הקיימות לגבי חברות בסעיפים 106 עד 109 לפקודה, בשינוי אחד: את מקומו של רואה החשבון הקבוע בחברה ממלאת בעמותה ועדת הבקורת, ואילו רואה חשבון מוצע שיתמנה לבקורת בעמותה רק במקרים שבהם יתעורר צורך מיוחד לכך.

סעיפים מגמת הסעיפים המוצעים להבטיח שאדם אחד לא יכהן בשני תפקידים המייצגים אינטרסים מנוגדים. 30 ו-31

ההצעה בסעיף 31 (3) לאסור על מינוי תאגיד כחבר ועד או ועדת בקורת מכוונת לכך שאחריותו של הנבחר תהיה אישית. איסור כזה איננו קיים לגבי חברות, וסעיף 76 לפקודה, הדין בחובת ניהול רשימת מנהלים, אף מניח במפורש קיום אפשרות כזו, בקובעו מה הם הפרטים שיש לציין באותה רשימה כאשר המנהל הוא התאגדות.

סעיף 32 הוראה זו מקבילה להוראת סעיף 72 לפקודה לגבי מנהלים בחברה.

סעיפים חובת ניהול חשבונות וזכרת בחוק העזומאני 33 עד 37 בסעיף 7 בלבד, הקובע לאמור: "חייב כל ועד להחזיק שלושה פנקסים: ... ובשלישי

36. עמותה חייבת להגיש לרשם מסמכים אלה, מאומתים בידי שניים מחברי הועד:

- (1) הודעה על שינוי מענה של העמותה, על בחירתו או מינויו של חבר הועד או של חבר ועדת הבקורת או על פקיעת כהונתם – תוך שבועיים לאחר האירוע;
- (2) העתק מהחלטת האספה הכללית לפי סעיף 12 או סעיף 13, או מהחלטה של האספה הכללית או של הועד בדבר הרשאים לחתום בשם העמותה – תוך שבועיים לאחר קבלת ההחלטה;
- (3) העתק מהדו"ח הכספי בצירוף המלצת ועדת הבקורת, ואם נתמנה רואה חשבון לפי סעיף 35 – בצירוף אישורו והערותיו – תוך שבועיים לאחר האספה הכללית שהדו"ח הובא לפניה.

37. (א) פנקס החברים ופנקס חברי הועד, הפרוטוקולים של האספות הכלליות והדו"חות הכספיים שהובאו לפני האספה הכללית, פתוחים בכל עת סבירה לעיון של כל חבר העמותה;

(ב) המסמכים שהוגשו לרשם לפי סעיף 2, סעיף 10 או סעיף 36 יהיו פתוחים במשך רדו לעיון של כל דורש.

עיון

פרק ו': חקירת עסקים

38. (א) הרשם רשאי, לבקשת רבע מכלל חברי העמותה ואף מיוזמתו, למנות חוקר שיחקור את עסקי העמותה ומצבה וימסור לו דין וחשבון עליהם.
- (ב) בעמותה שמטרותיה דתיות יהיה מינוי חוקר כאמור בסעיף קטן (א) טעון התייעצות עם המנהל הכללי של משרד הדתות.
- (ג) לחוקר יהיו הסמכויות האמורות בסעיפים 9 עד 11 לחוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1968¹, בשינויים המחוייבים.
- (ד) על החלטתו של הרשם למנות חוקר לפי סעיף זה רשאית העמותה לערור לשר הפנים תוך 14 יום מיום שניתנה לה הודעה על ההחלטה.

מינוי חוקר
וסמכויותיו

דברי הסבר

- (3) לכסות התייצבותו של אדם שלא ציית להזמנה לפי פסקה (1) ולא הצטדק על כך בדרך המניחה את הדעת;
- (4) לצוות על גביית עדות בחוץ לארץ.
- (ב) סמכויותיו של יושב ראש הועדה לענינים אלה יהיו כשל בית משפט בהליך אזרחי.

סעיפים ההוראה בדבר הסמכות למנות חוקר מקי 38 ו-39 בילה לזו שבסעיף 102 לפקודה, שם היא נתונה לשר המשפטים. לגבי עמותה מוצע שתהיה נתונה בידי הרשם, ובעמותת דת – גם שתהיה טעונה התייעצות עם המנהל הכללי של משרד הדתות, וכי לעמותה תהיה זכות ערעור לשר הפנים על החלטתו של הרשם.

סעיפים 9 עד 11 לחוק ועדות חקירה, תשכ"ט-1968, שמוצע להחילם לגבי חוקר, קובעים לאמור:

"סמכויות יושב ראש"

9. (א) יושב ראש של ועדת חקירה רשאי, על דעת הועדה –

- (1) להזמין, ולחזור ולהזמין, אדם לבוא לפני הועדה ולהעיד או להציג מסמכים או מוצגים אחרים שברשותו;
- (2) לחייב עד להעיד בשבועה או בהן צדק בהתאם להוראות החיקוק החל בבית משפט אזרחי לענין זה;

- דין של עד
10. (א) מי שהוזמן להעיד או להציג מסמך או מוצג אחר לפני ועדת חקירה, חובותיו יהיו כשל נחקר לפי סעיף 2 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות).
- (ב) סעיף קטן (א) אינו בא לגרוע מסעיפים 5א עד 15 לפקודת העדות.

סירוב להעיד

11. (א) מי שנתקיים בו אחד מאלה:

- (1) הוזמן לבוא לפני ועדת חקירה ולא בא, או בא ועזב ללא רשות את מקום דיוני הועדה בטענה מסר עדותו;

¹ ס"ח תשכ"ט, עמ' 28.

39. (א) הרשם רשאי להטיל את הוצאות החקירה, כולן או מקצתן, על העמותה, על חברי הועד או על מבקשי החקירה, ורשאי הוא לדרוש ממבקשי החקירה ערובה להוצאותיה.
 (ב) על החלטתו של הרשם לפי סעיף קטן (א) רשאי מי שהוטלו עליו הוצאות החקירה לערור לשר הפנים תוך 14 יום מיום שניתנה לו הודעה על ההחלטה.
 (ג) בהוצאות החקירה שלא הוטלו כאמור בסעיף קטן (א) ישא אוצר המדינה.

פרק ז': פירוק

40. פירוק של עמותה יהיה פירוק מרצון או פירוק לפי צו בית המשפט. דרכי הפירוק

סימן א': פירוק מרצון

41. (א) עמותה רשאית, באספה כללית, להחליט על פירוק מרצון ועל מינוי מפרק או מפרקים; ההחלטה טעונה רוב של שני שלישים מן המצביעים באספה שעליה ניתנה לכל חברי העמותה הודעה מוקדמת של 21 יום.
 (ב) העתק מההחלטה יוגש לרשם תוך שבועיים מקבלתה באסיפה.
 (ג) הרשם ירשום את ההחלטה ופירוק העסקים ייחשב כאילו התחיל ביום הרישום האמור.

42. אספה כללית כאמור בסעיף 41 לא תכונס אלא לאחר שהוגש לרשם תצהיר של רוב חברי הועד שהם בדיקן את מצב העמותה ונוכחו שתוכל לפרוע כל חובותיה תוך שנה מתחילת הפירוק. הצהרת כושר מרצון

ד ב ר י ה ס ב ר

סביר, דינו - מאסר שנתיים, ואין בהטלת קנס לפי סעיף קטן (א) כדי למנוע הגשת אישום לפי סעיף קטן זה.
 גם לענין ההוראה בדבר הטלת הוצאות החקירה יש הוראה מקבילה בפקודה (בסעיף 102 (10)) ואף כאן מוצע צע לתתה בידי הרשם במקום שבחברה היא נתונה לשר המשפטים.

סעיפים החוק העותמאני אינו קובע כלל הוראות 40 עד 46 בדבר פירוק אגודה והוא מניח את האפשרות שהוראות בענין זה תיכללנה בתקנותיה. לפי סעיף 14 לחוק, "בכל מה שנוגע לרכוש האגודה שקיומה נאסר ע"י הרשות או שנתפרקה בהסכמת חבריה ורצונם, או עפ"י תקנותיה הפנימיות, נוהגים בהתאם לתקנות האגודה, אם הן מכילות סעיף מיוחד הדן על מקרה של ביטול, ואם אין סעיף כזה, נוהגים על פי החלטת האספה הכללית של האגודה. אגודה שנאסרה בקיום, אם היתה אגודה שנוסדה לשם מטרה מויקה או בלתי חוקית, כמ"ב בואר בסעיף 3, יוחרם רכושה ויילקח ע"י הממשלה".

פירוק מרצון ופירוק על ידי בית המשפט הם שתי צורות הפירוק המקובלות בחברות, ומוצע לאמצן גם לגבי עמותות.

מוצע כי פירוק מרצון - על פי החלטת האספה הכללית ברוב מיוחד - יהיה אפשרי רק לאחר שרוב חברי

- (2) נדרש להמציא מסמך או מוצג אחר שברשו-
 תו ולא המציאו;
 (3) נדרש כדין להישבע או להצהיר בהן צדק
 ולא עשה זאת;
 (4) נדרש כדין להשיב על שאלה ולא השיב או
 השיב ביודעין תשובה מתחמקת;

רשאי יושב ראש הועדה, על דעת הועדה, להטיל עליו, אף שלא בפניו, קנס שלא יעלה על 200 לירות.

(ב) מי שהוטל עליו קנס לפי סעיף קטן (א) שלא בפניו, רשאי יושב ראש הועדה, לפי בקשתו ועל דעת הועדה, לעיין שנית בקנס שהוטל, להפחיתו או לבטלו, והוא יבטלו אם שוכנע שהמבקש מנע מלעשות כנדרש מסיבות שלא היתה לו שליטה עליהן.

(ג) הטיל יושב ראש ועדת החקירה קנס לפי סעיף קטן (א), יודיע על כך מיד בכתב לנשיא בית המשפט העליון, ורשאי הנשיא או שופט אחר של בית המשפט העליון, בין לפי בקשת מי שהוטל עליו הקנס ובין בלעדיו, לבטל את הקנס או להפחיתו.

(ד) קנס שהוטל לפי סעיף קטן (א) ייגבה כמו קנס שהטיל בית משפט בהליך פלילי.

(ה) מי שהוזמן או נדרש כאמור בסעיף קטן (א) ולא נענה והוזמן או נדרש שנית ושוב לא נענה, ללא הצדק

- (1) לכנס את נכסי העמותה;
- (2) לממש את נכסי העמותה ולגבות את החובות המגיעים לה מחברים ומאחרים;
- (3) לפרוע את חובות העמותה, לרבות הוצאות הפירוק;
- (4) לעשות ביתרת הנכסים בהתאם לסעיף 56.

הודעה לנושים

44. תוך שבועיים לאחר תחילת מינויו יפרסם המפרק ברשומות ובשני עתונים יומיים הודעה על פירוק העמותה ויזמין בה את נושי העמותה להגיש לו תביעותיהם תוך מועד סביר שיקבע בהודעה.

סיום הפירוק

45. (א) השלים המפרק את פעולות הפירוק, יכנס אספה כללית מסיימת ויביא לאישורה דין וחשבון על הפירוק, מאושר בידי ועדת הבקורת; הוראות סעיף 35 יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על דין וחשבון זה.

(ב) אישרה האספה הכללית המסיימת את הדין וחשבון, יגיש המפרק לרשם, תוך שבועיים אחרי האספה, העתק מהדין וחשבון האמור ומפרוטוקול האספה; הרשם יפרסם ברשומות הודעה על סיום הפירוק.

שמירת סמכות

46. פירוק מרצון לא יגרע מסמכות בית המשפט לתת צו פירוק לפי סעיף 47; ניתן צו כזה, יחול סעיף 153 (2) לפקודת החברות², בשינויים המחוייבים.

סימן ב': פירוק לפי צו בית המשפט

עילות הפירוק

47. בית המשפט המחוזי רשאי לצוות על פירוקה של עמותה בכל אחת מאלה:
- (1) פעולות העמותה מתנהלות בניגוד לחוק, למטרותיה או לתקנונה;
 - (2) העמותה או מטרותיה מכוונות לשלילת יסודות קיומה, בטחונה או אופיה הדמוקרטי של מדינת ישראל;
 - (3) חוקר שנתמנה לפי סעיף 38 המליץ על פירוק העמותה;
 - (4) העמותה אינה יכולה לפרוע חובותיה.

דברי הסבר

הוכחות רמייה או טעות, הרי כל המעשים שנעשו לשם פירוק מרצון דינם כדין מעשים בני תוקף.

יש לציין כי לפי המוצע בסעיף 41 (א) יראו את תאריך רישום ההחלטה כמועד שבו החל הפירוק, ואילו פירוק מרצון של חברה רואים אותו (לפי סעיף 197 לפקודה) כאילו החל ביום שבו החליטה האספה הכללית על הפירוק.

סעיפים צו לפירוק עמותה בידי בית המשפט יוכל 47 עך 52 להינתן, על פי בקשת היועץ המשפטי או הרשם, אם פעולות העמותה נוגדות את החוק, את תקנונה או את מטרותיה או אם חוקר המליץ על פירוקה, ועל פי בקשת נושה - אם אין העמותה יכולה לשלם את חובותיה.

הועד הצהירו כי העמותה היא בתי-יכולת לשלם את כל חובותיה. ההוראה בסעיף 42 בדבר הצורך למסור תצהיר לרשם מקבילה להוראה בדבר הגשת הצהרת יכונת לגבי חברה לפי סעיף 207 (1) לפקודה.

גם לאחר תחילתו של פירוק מרצון מוסמך בית המשפט לצוות על פירוק בידי בית המשפט אם התברר שלמעשה אין העמותה יכולה לעמוד בהתחייבויותיה. וזו לשונו של סעיף 153 (2) לפקודה, שמוצע להחילו במקרה האמור:

"(2) אם לפני שהוגשה הבקשה לפירוק עסקי החברה על ידי בית המשפט נתקבלה החלטה המייספת את כונתה של החברה לפרק את עסקיה מרצון, ייחשב פירוק העסקים כאילו התחיל מומן התקבל ההחלטה, ואם בית המשפט אינו מוצא לנכון לצוות אחרת לרגלי

² חוקי אי, כרך א', פרק כ"ב, עמ' 165.

48. (א) בקשה לפירוק עמותה תוגש בידי היועץ המשפטי לממשלה או בידי הרשם; הבקשה לצו פירוק
בקשה בעילה האמורה בסעיף 47 (4) יכול גם שתוגש בידי הועד או בידי נושה שהעמותה
חייבת לו חוב של יותר מ-2,000 לירות.

(ב) לא תוגש בקשת פירוק בעילה כאמור בסעיף 47 (1) או (2) אלא לאחר שהתרה
הרשם בעמותה בכתב לתקן את המעוות והעמותה לא עשתה זאת תוך זמן סביר לאחר קבלת
ההתראה.

49. היה לרשם יסוד לחשוש שמתקיימת בעמותה אחת מעילות הפירוק האמורות בסעיף
47 (1), (2) או (4), רשאי הוא לדרוש מכל חבר של העמותה כל מסמך שברשותו וכל מידע
העשויים, לדעת הרשם, לסייע לבירור המצב.

50. היועץ המשפטי לממשלה, הרשם, העמותה וכל מי שנפגע על ידי צו פירוק או על ידי
סירוב לתרו רשאים לערער לבית המשפט העליון.

51. תחילת הפירוק לפי צו בית המשפט תהיה כיום נתינתו או כיום מאוחר יותר שנקבע בו
לכך.

52. על פירוק עמותה לפי צו בית המשפט יחולו, בשינויים המחוייבים, הוראות סעיפים
149, 154 (1), 155, 156, 162 עד 164, 166, 170 עד 172, 174 א, 180, 185, 187, 188,
215, 219 עד 220 ב, 225 עד 229, 233 ו-234 לפקודת החברות.

ד ב ר י ה ס ב ר

172	– שחרור המפרק;	מוצע גם להסמיך את הרשם לברר בעצמו את מצב העמותה, להגיש בקשה לפירוקה וכן לערער לבית- המשפט העליון על החלטת בית המשפט בדרגה ראשונה. סמכויות מקבילות לאלה אינן נתונות לרשם החברות.
174 א	– עונשם של מפרקים שאינם ממלאים חובתם;	ההצעה בסעיף 51 בדבר קביעת יום מתן צו הפירוק כיום תחילת הפירוק שונה אף היא מההוראה המקבילה בסעיף 153 (1) לפקודה, הקובעת כי "פירוק עסקים של חברה על ידי בית המשפט ייחשב כאילו התחיל בעת הגשת הבקשה לפירוק עסקים".
180	– סמכות בית המשפט לדרוש נכסים שיש לחברה לכאורה זכות עליהם;	הפירוק עצמו יתנהל כדרך שמתנהל פירוק חברות על ידי בית המשפט, וסעיפי הפקודה שמוצע בסעיף 52 להחילם על פירוק עמותה – אלה נושאים:
185	– סמכות בית המשפט להוציא מן הכלל נושים שלא הוכיחו תביעתם במועד;	149 – אימתי נחשבת חברה כחברה שאינה יכולה לשלם חובותיה;
187	– סמכות בית המשפט לצוות על תשלום הוצאות הפירוק;	154 (1) – כוחו של בית המשפט בעיינו בבקשה לפירוק;
188	– ביטולה של חברה;	155 – כוחו של בית המשפט לעכב משפטים אחרי שהוגשה בקשה לפירוק;
215	– משלוח העתק צו הפירוק לרשם;	156 – עיכוב משפטים על יסוד צו הפירוק;
219	– חובות שיש להוכיחם בפירוק;	162 – מינויים ושכרם של מפרקים;
220	– החלת הוראות פקודת פשיטת הרגל על חב- רות בפירוק;	163 – קביעת כללים בדבר אופן מינויים של מפרקים;
220 א	– חובות בדין קדימה;	164 – שמירת נכסי החברה;
220 ב	– העדפת נושים במרמה;	166 – סמכויותיו של המפרק;
225	– אפשרות המפרק לבוא לידי פשרה;	170 – בקורת חשבונותיו של המפרק;
226	– סמכות בית המשפט לפסוק תשלום נזק על מנהלים שמעלו;	171 – ניהול פנקסי פרוטוקולים ע"י המפרק;
227	– עונש על זיוף פנקסים;	
228	– עונש על עובד חברה בפירוק שהורשע ברמאות;	
229	– עבירות של סקידי חברה בפירוק;	
233	– עבירות של אי-ניהול חשבונות נכונים;	
234	– הוראות בדבר מסחר בתרמית.	

סימן ג': הוראות משותפות

53. מתחילת הפירוק לא תמשיך עוד העמותה בכל פעולה זולת פעולות הדרושות לביצוע הפירוק, וכל סמכות לפעול בשם העמותה תהיה בידי המפרק בלבד. פעולות וייצוג
54. בית המשפט רשאי, לפי בקשה של המפרק, של חבר העמותה או של נושה, לתת למפרק הוראות בכל הנוגע לפירוק. הוראות בית המשפט
55. כל חבר של העמותה, כל העובד בה וכל מי שהיה חבר העמותה או עבד בה חייב, לפי דרישת המפרק, למסור לו כל מסמך שברשותו וכל מידע הנוגע לעסקי העמותה או לעניניה. חובת מתן מידע
56. פורקה עמותה ולאחר שנפרעו כל חובותיה נשארו נכסים, ינהגו בהם לפי הוראות התקנון; באין הוראות כאלה או באין אפשרות מעשית לנהוג לפיהן, יוקדשו אותם נכסים לפי הוראות בית המשפט למטרה שקבע בית המשפט כקרובה למטרות העמותה. נכסי עמותה שפורקה
57. (א) על ביטול פירוקה של עמותה יחולו, בשינויים המחוייבים, הוראות סעיף 236 לפקודת החברות. ביטול פירוק ועמותה שחדלה לפעול
- (ב) על עמותה שחדלה לפעול יחולו, בשינויים המחוייבים, הוראות סעיף 242 לפקודת החברות.

פרק ח': אגודות קיימות

58. (א) אגודה שנוסדה לפי החוק העותמאני על האגודות מיום 29 לחודש רג'ב 1327 (1909) (להלן – החוק העותמאני), ונמסרה לפני תחילת חוק זה הודעה על ייסודה בהתאם לאותו חוק (להלן – אגודה קיימת), רשאית, תוך שנה מתחילת חוק זה, להגיש לרשם בקשה להירשם כעמותה. בקשת רישום
- (ב) לפי בקשתה של אגודה קיימת רשאי הרשם להאריך את המועד של שנה האמור בסעיף קטן (א); הוא רשאי לעשות כן גם לאחר שעבר המועד; הוא אינו רשאי לעשות כן יותר מפעם אחת.
59. (א) הוגשה בקשה כאמור בסעיף 58, ירשום הרשם את האגודה הקיימת בפנקס העמותות כעמותה והוראות סעיפים 1, 3, 4, 6 ו-7 יחולו, בשינויים המחוייבים. רישום אגודה כעמותה
- (ב) מיום הרישום בפנקס העמותות תהיה האגודה הקיימת לעמותה ויחולו עליה הוראות חוק זה.
60. (א) אגודה קיימת שלא ביקשה להירשם כעמותה תוך המועד שנקבע בסעיף 58 (א) או הוארך לפי סעיף 58 (ב), רואים אותה, מתום אותו מועד, כעמותה שבית המשפט נתן עליה צו פירוק. אגודה שלא ביקשה רישום
- (ב) הוארך המועד אחרי שעבר והוגשה בקשת הרישום תוך המועד המוארך, ייפסקו הליכי הפירוק עם הגשת הבקשה.
- (ג) הוראות סעיף זה לא יחולו על אגודות קיימות שהן מפלגות פוליטיות או ארגוני נים של עובדים או של מעבידים.

ד כ ר י ה ס כ ר

- סעיפים** הוראות מקבילות לאלה שבסעיפים 53 עד 58 ע"ד 56 נוהגות גם לגבי חברות, ואילו סעיפים 236 ו-242 לפקודה שאליהם מפנה סעיף 57 נושאים הם –
- 236 – ביטול ביטולה של חברה;
- 242 – מחיקתן של חברות.
- סעיפים** מוצע שאגודות אשר ביום תחילתו של חוק זה 58 ע"ד 60 הן רשומות לפי החוק העותמאני ומעונינות בהמשך פעילותן, תהיינה רשאיות תוך שנה, או תוך תקן-פה ארוכה יותר שיקבע הרשם, להגיש בקשה להירשם כעמותות, ואילו אגודות שלא תגשנה בקשה כאמור – תיחשבנה כעמותות שניתן עליהן צו פירוק.

פרק ט': שונות

61. שר הפנים ימנה עובד המדינה שהוא חבר לשכת עורכי הדין להיות רשם העמותות, והוא רשאי למנות סגן או סגנים לרשם העמותות. רשם העמותות
62. (א) עמותה שהפרה הוראה מהוראות סעיפים 16, 21, 27, 33 או 36, דינה ודין כל חבר הועד שלא הוכיח שנקט כל אמצעי סביר שבידו כדי שתקריים ההוראה – קנס 2000 לירות.
(ב) מי שמוסר לענין חוק זה מידע בידעו שהוא כוזב או מעלים מידע בכוונה להטעות, דינו – מאסר שנה או קנס 10,000 לירות. עונשין
63. שר הפנים רשאי, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, לקבוע בתקנות שהוראה מהוראות חוק זה לא תחול על סוגי עמותות, או שתחול עליהם בשינויים, הכל כמפורט בתקנות. פטור מתחולה
64. (א) שר הפנים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, לרבות בדבר אגרות שיש לשלם בעד פעולות הרשם.
(ב) שר המשפטים רשאי להתקין סדרי דין להליכים בבית-המשפט לפי חוק זה. ביצוע ותקנות
65. החוק העותמאני לא יחול אלא על – אי-תחולה
- (1) אגודות קיימות כל עוד לא נרשמו כעמותות או פורקו לפי חוק זה;
 - (2) אגודות שהן מפלגות פוליטיות קיימות או שנוסדו לפני עבור שנתיים מיום תחילת חוק זה;
 - (3) אגודות שהן ארגונים של עובדים או של מעבידים קיימים או שנוסדו לפני עבור שלוש שנים מיום תחילת חוק זה.

דברי הסבר

סעיף 64 מוצע שרישום עמותות ושירותי הרשם יהיו כרוכים בתשלום אגרות, אשר שיעוריהם ייקבעו בתקנות. לפי סעיף 1 (ב) לחוק יסוד: משק המדינה והחלטת הכנסת מיום 19.11.75, כפופה קביעת שיעורי האגרות לאישורה של ועדת הכספים של הכנסת.

סעיף 65 מוצע לתת תקופת ארכה של שנתיים מיום תחילת חוק זה שבה תוכלנה מפלגות פוליטיות חדשות להירשם כאגודות עותמאניות, וכן מוצע לתת אפשרות כזו לארגונים חדשים של עובדים או של מעבידים תוך תקופה של שלוש שנים מתחילת החוק. מפלגות וארגונים כאמור אשר יבקשו להירשם כתאגידים לאחר תום התקופה הנ"ל יירשמו כעמותות.

לענין מפלגות וארגוני עובדים ומעבידים שנרשמו כאגודות עותמאניות לפני היכנס חוק זה לתקפו – ראה את דברי ההסבר לסעיף 60.

עם זאת מוצע שאגודות קיימות שהן מפלגות פוליטיות או ארגונים של עובדים או של מעבידים, תמשכנה גם להבא להתקיים כאגודות עותמאניות וההוראות בדבר הצורך להירשם כעמותות לא תחולנה עליהן.

רישום האגודות העותמאניות מבוצע כיום בידי הממונים על המחוזות כשבכל מחוז מטפל בנושא עובד אחד. מוצע שרישום העמותות ייעשה במרכז בידי רשם אחד, כדוגמת רישום יתר התאגידים במדינה (חברות, שותפויות, אגודות שיתופיות).

סעיף 63 מוצע ששר הפנים יהיה רשאי להוציא מתחולתה של הוראה או הוראות מסוימות שבחוק זה סוגי עמותות אשר יצוינו בתקנות, הכל באישורה של ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.

" תוספה "

(סעיף 9)

תקנון מצוי של עמותה

סימן א': חברות

1. החברות בעמותה היא אישית, אינה ניתנת להעברה ואינה עוברת בירושה. מהות
2. כל אדם בגיר וכל תאגיד כשיר להיות חבר העמותה. כשירות
3. (א) מייסדי העמותה הנם חברים בה מיום רישום העמותה בפנקס העמותות.
(ב) אדם אחר החפץ להיות חבר העמותה יגיש לועד בקשה בזו הלשון:
"אני (שם, מען ומספר זוהת) מבקש להיות חבר בעמותה (שם העמותה). מטרת העמותה ותקנונה ידועים לי. אם אתקבל כחבר בה, אני מתחייב לקיים את הוראות התקנון ואת החלטות האספה הכללית והועד של העמותה."
(ג) ההחלטה בדבר קבלת המבקש כחבר העמותה או אי קבלתו נחונה בידי הועד; סירב הועד לקבל את המבקש, רשאי הוא לערור על הסירוב לפני האספה הכללית הקרובה.
4. (א) חבר העמותה זכאי להשתתף ולהצביע בכל אספה כללית ויהיה לו קול אחד בכל הצבעה; הוא זכאי לבחור ולהיבחר לועד או לועדת הבקורת. זכויות וחובות של חבר
(ב) חבר העמותה זכאי להשתתף בפעולות העמותה וליהנות משירותיה; הוא חייב לשלם לעמותה את דמי החבר ואת התשלומים האחרים שהועד, באישור האספה הכללית, הטיל על חברי העמותה.
(ג) פקיעת החברות בעמותה אינה פוטרת מסילוק התשלומים שהגיעו לעמותה מן החבר ערב פקיעת חברותו.
5. (א) החברות בעמותה פוקעת - פקיעת חברות
(1) כמות החבר, ובחבר שהוא תאגיד - בגמר פירוקו;
(2) בפרישתו מן העמותה; הודעת פרישה בכתב תינתן לועד שלושים יום מראש;
(3) בהוצאתו מן העמותה.
(ב) האספה הכללית רשאית, לפי הצעת הועד, להחליט על הוצאת חבר מן העמותה מאחד הטעמים הבאים:
(1) החבר לא שילם לעמותה את המגיע לה ממנו;
(2) החבר מתרשל בקיום הוראות התקנון או בקיום החלטה של האספה הכללית או של הועד;
(3) החבר פועל בניגוד למטרות העמותה;
(4) החבר הורשע בשל עבירה שיש עמה קלון.
(ג) לא יציע הועד לאספה כללית להוציא חבר מן העמותה מהטעמים האמורים בתקנת משנה (ב) (1), (2) או (3), אלא לאחר שהתרה בחבר ונתן לו זמן סביר לתיקון המעוות, ולא יציע להוציא חבר, אלא לאחר שנתן לו הודמנות נאותה להשיע טענותיו לפניו.

6. הזמנה, דרישה, התראה והודעה אחרת של העמותה לחבר יינתנו לו בכתב שיימסר לו ביד או יישלח בדואר רגיל אל מענו הרשום בפנקס החברים; לפי בקשת החבר בכתב תשנה העמותה את מענו הרשום בפנקס החברים.

סימן ב': האספה הכללית

7. יומה, שעתה ומקומה של אספה כללית ייקבעו בידי הועד.

8. אספה כללית תכונס על ידי הודעה שתיתנו לכל חבר לפחות עשרה ימים מראש ותציין יום, שעה, מקום וסדר יום לאספה.

9. אספה כללית רגילה תשמע דין וחשבון על פעולות הועד ועל פעולות ועדת הבקורת, תדון בו ובדין וחשבון הכספי שהגיש לה הועד, תחליט על אישורם, ותבחר בועד ובוועדת הבקורת; אין צורך לפרט ענינים אלה בהזמנה לאספה.

10. (א) אספה כללית לא תיפתח אם לא נכחו לפחות רבע ממספר חברי העמותה; היה מנין זה נוכח בפתיחת האספה, רשאית היא להמשיך בדיוניה ולקבל החלטות אף אם פחת מספר הנוכחים.

(ב) לא נתכנס המנין האמור תוך חצי שעה מהזמן הנקוב בהזמנה, יראו את האספה כנדחית, ללא צורך בהזמנה נוספת, בשבוע ימים לאותה שעה ולאותו מקום, ובאספה נדחית זו יהיו הנוכחים רשאים לדון ולהחליט, יהיה מספרם אשר יהיה.

11. אספה כללית תבחר, מבין חברי העמותה, יושב ראש לאספה ומזכיר לה.

12. החלטות האספה הכללית יתקבלו ברוב קולות של המצביעים, זולת אם החוק דורש רוב אחר לקבלתן; היו הקולות שקולים, רשאי יושב ראש האספה להכריע.

13. מזכיר האספה הכללית ינהל את פרוטוקול האספה.

סימן ג': הועד

14. מספר חברי הועד ייקבע בהחלטת האספה הכללית ולא יהיה פחות משלושה.

15. (א) הועד יכהן מהיבחרו באספה כללית ועד שאספה כללית אחרת תבחר בועד חדש; חבר הועד היוצא יכול להיבחר לועד החדש.

(ב) חבר הועד רשאי להתפטר בכל עת מכהונתו על ידי הודעה בכתב לועד; חבר הועד יחדל לכהן אם הוכרז פסול דין או פושט רגל.

16. (א) נתפנה מקומו של חבר הועד, רשאים הנותרים או הנותר למנות חבר אחר של העמותה לכהן כחבר הועד עד לאספה הכללית הקרובה; עד למינוי כזה רשאים הנותרים או הנותר להמשיך לפעול כועד.

(ב) חבר הועד שנבצר ממנו למלא תפקידיו, רשאים הנותרים או הנותר למנות חבר העמותה למלא מקומו עד שישוב למלא תפקידיו.

17. הועד רשאי להסדיר בעצמו את מועדי ישיבותיו, ההזמנה להן, המנין הדרוש בהן ודרך ניהולן, ובלבד שכל חבר הועד רשאי לזמן בכל עת ישיבת ועד.

18. החלטות הועד יתקבלו ברוב קולות המצביעים; היו הקולות שקולים, לא נתקבלה ההצעה; החלטת כל חברי הועד פה אחד יכול שתתקבל גם שלא בישיבת הועד. החלטות
19. הועד ינהל פרוטוקול מישיבותיו והחלטותיו. פרוטוקול
20. הועד רשאי להסמיך שניים או יותר מבין חבריו לחתום בשם העמותה על מסמכים שיחייבו אותה, ולבצע בשמה פעולות שהן בתחום סמכותו. זכות הייצוג

סימן ד' : ועדת הביקורת

21. הוראות תקנות 14 עד 19 יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על ועדת הבקורת. תחולת הוראות

סימן ה' : סניפים

22. העמותה רשאית, בהחלטת האספה הכללית, להקים סניפים, ורשאית היא, בהחלטה כאמור, לקבוע אח ארגון הסניפים ואת סדרי ניהול עניניהם. הקמת סניפים וארגונם

סימן ו' : נכסים לאחר פירוק

23. פורקה העמותה ולאחר שנפרעו חובותיה נשארו נכסים, יועברו נכסים אלה לעמותה אחרת בעלת מטרות דומות. העברת נכסים עודפים